

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și strălătat:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumerează și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.
Numele singuratic la 5 cr. se vînd la „Tipografia”, soc pe acți.

Deputația din Dorog.

Deunăzi toate ziarele din Budapesta aveau un comunicat oficios, prin care se anunța sosirea unei „monstre” deputații de „Maghiari opreme” și „amenințați” cu valachisare. Am publicat și noi din cuvânt în cuvânt acel comunicat, uniform redactat în toate ziarele, pentru că originea lui oficioasă ni-se părea suspectă. Întru adievară toată darăvera cu „monstra” deputație a greco-catolicilor maghiari de pe la Hajdu-Dorogh, înscenată așa ca prin surprisă imediat după instrucția Romei, prin care s'a atins cam neplăcut maghiarizarea naționalităților prin biserică, nu e decât o demonstrație rău înscenată în contra Romei. E vorba se se desmintă acusa așa de oficios formulată în contra maghiarizării și se se dedească, vezi Doamne, contrarul, că departe de a fi ceva adevărat, că naționalitățile ar fi maghiarizate prin biserică, chiar *Maghiarii*, bieții Maghiari se valachisează și rutenisează în biserică greco-catolică, așa zicend sub conducerea Romei...

Și s'a dus „monstra” deputație la Budapesta, adevărat că mai redusă decum se anunța, căci erau numai 58 de capete, și s'au prezentat la Bánffy, la Sziágyi, tot șefi bisericești, apoi la miniștrul cultelor, și doar' și la primatle, și s'au plâns pretutindenea și au implorat scut în contra „valachisării”, ba au dat și un „Memorand” către parlament.

Acum s'a isprăvit! Voi, naționalități apăsate, și amenințate cu maghiarizarea, puteți tăce, de azi înainte; puteți înceta cu memorandele voastre. În Ungaria o singură naționalitate e apăsată și amenințată cu desnaționalizarea, — cea *maghiară*. Toate celelalte naționalități își au bisericile lor naționale, toate se pot ruga lui Dumnezeu în limba lor națională: Sârbul sârbeste, Românul românește, Ruteanul rusește... numai Maghiarul greco-catolic e străin în țeara lui, numai lui îi e oprit a se ruga în limba maternă...

Dar' de unde au răsărit Maghiarii greco-catolici? Noi știam că „legea maghiară” e cea calvină, și știam, ca ceilalți Maghiari, cari nu profesează după Luther sau Calvin, sunt romano-catolici. Așa știau și Maghiarii. Acum deodată resare o nouă lege ungurească, cu noi credincioși Maghiari, cari vor se fie recipiați și ei, vor se aibă și ei episcopul lor maghiar și liturgia lor maghiară.

Nu se știe câți sunt credincioșii noiei religii maghiare, căci numărul lor variază după temperamentul ziarelor, cari se ocupă acum aproape numai cu ei. După unele sunt 400.000, după altele 200.000, și așa mai departe, decrescendo, ca și coada vulpii din poveste. Dar' fie ori-cât de mulți, și ori-cât de puțini, pe noi nu ne împoartă numărul lor. Dacă sunt Maghiari și vor se aibă slujbă maghiară, și episcop maghiar, aibă, n'avem nimic în contră. Se umberse înse pe calea cea cuvenită în atari afaceri, ear' nu se pozeze și ei pe apăsății și oprimații, plângându-se prin memorande în contra valachisării, la care ar fi expuși, căci asta e curată comedie, și încă revoltătoare.

Noi știm, că Maghiarii s'au încreștinat prin stul Stefan primul lor rege, care a primit creștinismul apusan, latin, din Roma. Evident deci, că dacă acum după un milleniu de domnie maghiară răsar și greco-orientali și greco-catolici *maghiari*, acestia nu sunt decât niște renegați; nu sunt decât Români, Ruteni ori Sârbi maghiarizați, sau descendenți ai acestora. Existența lor nu dovedește acum decât, că hegemonia maghiară pe teritoriul de acum pentru a maghiariza pe celelalte naționalități, și că au fost ținuturi, pe unde sub presiunea acelei hegemonii a slăbit încetul cu încetul conștiința națiunilor necatolice și ele s'au maghiarizat în parte cu totul. Mișcarea greco-catolicilor preținși Maghiari este deci o clasică dovadă pentru opera de desnaționalizare ce s'a făcut și se face și acum sub egida statului; este o *piesă* de istorie culturală bună numai pentru expoziția millenară. De aceea a vorbi aci de valachisare și de oprimare din partea noastră asupra maghiarilor e numai o parodisare a istoriei, și o adevărată *ironie* la adresa superiorității dieceselor, din sinul cărora s'a pornit „monstra” deputație.

Sau nu e ironie se auzi că se plâng Maghiarii în contra episcopului *Pavel*, că i-ar valachisa? Noi vedem gimnasiul din Beiuș maghiarizându-se, vedem internatul de băieți de sub conducerea lui Laurán sârbând milleniul în mod mai „patriotic” decât Maghiarii, vedem cum clericii diecesei sunt crescuți tot numai în seminarii ungurești, și sunt teriți de seminarul din Blaj, ca de ceva nepatriotic, vedem proști români, cari în familie vorbesc aproape numai ungurește, — și de altă parte nu vedem absolut nimic pentru delăturarea reului pe viitor, și totuși preținșii Maghiari greco-catolici se

plâng de valachisare! Poate fi o ironie mai amară decât aceasta?

Sîntem curioși numai, dacă vor pricepe în Oradea-mare ironia aceasta, și dacă se va face vre-un paș măcar, pentru-că reul ce se arată, și care amenință întreagă diecesa de Oradea-mare, se fie prevenit? — sau vor continua și mai departe în spiritul acela incolor, hotărît neromânesc al Măriei Sale Laurán Agoston, care numai pentru maghiarizare pregătește terenul.

Pentru-că deși „monstra” deputație e numai o demonstrație sforțată, totuși ea are rădăcini într-o mișcare, care există deja de mult, și care se desvolă din ce în ce mai energic. Guvernul maghiar se vede că acum i-a transpus acțiunea pe terenul bisericesc, ca se ne descompună, și de aceea se prinde de ori-ce ocazie și de ori-ce razim. El amenință nu numai biserica greco-catolică, ci chiar și cea greco-orientală, căci sunt preținși Maghiari și de cei greco-orientali. De aceea atragem atențiunea forurilor competente la această mișcare, în care se ascund multe primejdii pentru noi.

Pecatele maghiarizării. „Allgemeine Zeitung” din München scriind despre instrucțiunea congregațiunii romane către episcopatul catolic al Ungariei zice:

„De însemnătate politică e, că Vaticanul, acum pentru întâia-dată, se pune expres pe partea naționalităților nemaghiare și prin aceasta atinge cel mai gingaș punct al organizațiunii de stat din Ungaria. E că Maghiarii se fie pedepșiți, chiar acolo unde de fapt au păcătuit. Să se cugete omul, ca până acuma biserica a fost unul dintre cele dintâi instrumente de maghiarizare. Începând dela primatle până la cel mai zelos capelan, toți au lucrat la desnaționalizarea Nemților și a Slovacilor. Curia își aduce acum aminte, că biserica este scutul firesc al națiunilor oprimate.”

Observăm, că ziarul din München nu e „clerical”, ci chiar jidovesc.

Armenii din Gherla — spune „Kel. Értésk” — au votat în reprezentanța comunală 1000 fi. ca ajutor *Armenilor lipsiți* din Turcia. Concluzul reprezentanței a fost însă cassat de autoritățile comitatense din Solnoc-Dobăca. Ținuta aceasta a celor din comitat a indispus foarte mult pe cetățenii armeni din Gherla.

Eată o dovadă, că sângele apă nu se face, și că autoritățile comitatense din Solnoc-Dobăca, tot mai cultivă brutalitatea șovinistă, moștenită dela „Bánffy-pașa”.

Dela Liga Culturală.

— Raport special al „Tribunei”. —

București, 14/26 Iunie.

Sărbările „Ligei”.

După-cum se anunțase, în zilele de 8 și 9 Iunie au avut loc în București la grădina dlui D. Marinescu Bragadiru, sărbările populare date de presă în beneficiul „Ligei”.

Deși preparativele s'au făcut numai în câteva zile, deși timpul înaintat și căldura verii, pornise multă lume din capitală, totuși Bucureștenii cu mic cu mare au participat la aceste sărbări, dându-și fiecare după puterile lui, obolul pentru *Liga Culturală*.

Și cum oare se nu participe, când pe lângă scopul frumos al acestor sărbări, mai era și o distracție plăcută într'un loc încântător. Acolo își dase întâlnire tot ce are Bucureștii mai cult, acolo muncitorii își petreceau, într'un mod demn și plăcut Dumineca lor de odihnă.

Distracții erau multe și variate; de remarcat e tombola bogată, o cârmă artistică — inovație parisiană — un prea frumos chiosc de flori, o librărie națională a „Ligei” etc. La toate acestea era o afiușență așa de mare, încât doamnele și domnișoarele ce serviau împreună cu studenții, abia puteau să răsbească, îndeplinind cererile celor ce veniseră la sărbări.

În total sărbarea a reușit pe deplin.

Lumea a rămas foarte mulțumită și cu amintiri plăcute dela aceste sărbări; „Liga” a încasat și ea o recetă destul de însemnată.

Terminând nu pot să nu amintesc, de acel-ce cu deosebita amabilitate și bună voință, a pus la dispoziție totul pentru reușita acestor sărbări, de dl D. Marinescu Bragadiru.

Liga secția București.

În seara zilei de 13/25 Iunie 1896, mulți dintre membrii „Ligei” secțiunea București, s'au întrunit în sala Hugo pentru a alege un comitet independent care să lucreze în solidaritate cu comitetul central executiv.

Adunarea, prezidată de dl Colonel Costescu, a fost foarte calmă și cu toată dorința unora și prevederea altora, nu s'a întâmplat nici un incident.

Au fost aleși în comitet cu unanimitate de voturi dl Anghel Demetrescu, profesor, dl V. M. Cogălniceanu, deputat, dl N. Cosăcescu, profesor, *Marius Murășianu*, profesor, dl Al. Bozocanu, farmacist și dl V. T. Căciocov, student.

Noul comitet se va întruni la 14 Iunie pentru a-și constitui biroul.

O foarte frumoasă impresie a făcut în oraș faptul, că secțiunea București a Ligei, a scâpat și ea de fagașul dăunător al politicii interesate de partid. Zilnic numărăse cereri de înscriere vin la biroul Ligei. E de sperat, că în câteva zile, numărul membrilor noi, va trece peste o mie.

Nu putem decât a ne bucura de acest lucru, și a ura din toată inima prosperității și izbândă adevăratei Ligei, așa cum o înțelegem noi și cum o înțeleg toți Românii.

Comitetul secțiunii București.

Comitetul Ligei secțiunea București a constituit astfel:

Dl Anghel Demetrescu, președinte, dl V. Cogălniceanu, dl N. Cosăcescu, vicepreședinte, dl Al. Bozocanu, casar, dl V. Căciocov, secretar.

Organul Ligei.

Măne, Sâmbătă, apare sub direcțiunea comitetului central executiv un ziar naționalist intitulat „*Liga Română*”.

Îi urăm viață lungă și izbândă.

Vam

Federalizarea Austriei.

Din broșura lui Julius Patzelt.

(Fine).

Este vorba de sistemul politic inaugurat de Tisza.

Tisza și conștii sei cedau la apăsările cu mare ostentațiune a compromisului din 1867, la care țineau ca la o basă indispensabilă pentru constituția țerii și satisfacerea tuturor pretenșiunilor ale acelor partide opoziționale, cari negau dualismul, Tisza, Wellesch și Bánffy se ascundeau adese-ori sub mantaua opoziției și octroau politice lor timbru: „că asculta necesității și nu impulsului propriu”, numai pentru-că se tănușăscă tradarea ce o sevrăiau ei fața de pactul din 1867.

Sub pretextul, că opoziția de drept public va pute fi făcută imposibilă numai în cazul când consecvențele ce rezultă din pactul dualist vor fi suportate, această clică a stors continue concesii dela guvern, concesii cari treceau peste pactul dualist. Ba guvernul maghiar respingea câte-odată această franza de linie și pretindea, basat pe preponderanța maghiarismului în monarhie, o interpretare a legii dualiste cu totul contrară spiritului și sensului ei.

Foarte caracteristic în privința aceasta a fost decursul și sfârșitul crizei cu Kálmoky. Există adevărat un paragraf în legea dualistă maghiară, *Szul 8*, care spune precis, că conducerea afacerilor externe este comună. Deci

FOIȚA „TRIBUNEI”.

PASTEL.

E liniște adâncă și noaptea e senină
La țărul mării calme corăbiile dorm...
Nemărginit de ape se întinde n fundul zării;
Ear' pasărea de pradă jalește-n largul mării;
Regina nopții tristă de farmec și lumină:
Eternă pare noaptea sub cerul larg, enorm.
(Din „Bibl. p. toți” nr. 64). I. Costin.

Cartea dragostei.

Mi-ai răsărit ca și-o icoană
Din întruparea unui vis —
În cartea dragostelor mele
Tu prima pagină o-ai scris!

Dar' când am început iubirea
Te-ai dus ca-n veci se nu mai vii,
Spunându-mi se te uit, că-n viață
A mea nici-când nu poți să fi!

În urma ta în sfânta carte
Au scris dragostei de plină
Azi cartea dragostei e plină
Abia o port de mare ce-ți!

Și totuși când perdut în gânduri

O recitesc din când în când:

Stau ore întregi cu 'ndoioșare

La prima pagină... și plâng...

Emilian.

Adevărul în artă.

— *Coșbuc în contra poezilor farisei*, —

Am anunțat la timpul seu volumul de versuri al dlui I. Costin, intitulat „*Spre primăvară*” și apărut în excelenta „*Biblioteca pentru toți*”, nr. 64. Am spus deja atunci, că prefața la acest volum e scrisă de poetul nostru *George Coșbuc*. Ținem să facem cunoșcută și cetitorilor nostri această prefață unică în felul seu, în care, în loc se se recominde, cum e obiceiul, poeziile din volum, ele sînt combătute. Are această „prefață”, ori-cât de scurtă, o mulțime de observări foarte potrivite, cari merită să fie cunoscute și urmate în cercuri cât mai largi. Lăsăm să urmeze cuvintele poetului nostru:

„Mi-e greu se laud din toată inima versurile d-tale. Mi-e greu, pentru-că sînt tânguitoare și pline de plâng, și eu nu vreau se laud pe cel-ce, se tânguește. Toți poeții nostri mai tineri știu una și numai una: se blăsteme diecețale. Ei, da, nu e nici o muncă să găsești defectele lucrurilor. Cel mai prost sătean are se găsească o sută de lucruri rele la cea mai perfectă statuă antică. Dar' părțile bune? Asta e mai greu.”

Dar' nu-i învinuiesc pentru plângerile lor. Cine are pricină de plâng, se plângă, dacă

vrea. Dar' reul cel mare e, că cei mai mulți mintesc, plângend fără pricină. Ei sînt ca oamenii cari nu știu se joace cărți și totuși joacă: urmare e, că acești oameni, dacă sînt cartofori, perd total, ear' dacă sînt poeți, se perd ca totul. Ori-cât s'ar svircoli „școalele”, suprema putere a artei va fi totdeauna adevărul.

Ear' adevărul — în artă — e una cu frumosul. Cele mai urte instrumânturi, pe scenă, sînt frumoase când sînt adevărate.

Acum, ce impresie au se-mi facă cele mai frumoase versuri, dacă simt că fondul lor e atectat, nu cuprinde adevăr? Ce sentiment i-ar năpădi sufletul, când d-ta întâlnind o femeie plângătoare îmbrăcată în zdrențe, cu un copil gol în brațe, i-ai da ultimii bani, și apoi ai afla că ea a mințit, că e bogată și că face acest lucru numai ca se-și implinească mai iute milionul?

Leopardi a avut pricină se plângă și s'a și plâns cum nu s'a mai plâns nimeni. Talentul a avut numai de jumătate parte la neperitoarele plângeri ale poetului, cealaltă jumătate a avut-o adevărul. Cine a întrecut și cine va întrece în plângere și tânguire pe poeții Iudeilor? De ce psalmii sînt plânguți de poporul cel mai crezător în Dumnezeu? S'au încercat destui poeți — mai talentați cu mult decât David — se facă psalmi și n'au putut nici pe de departe se ajunga la exaltatele idei ale poetului-rege. Le-a lipsit adevărul, nemărginita credință în cele-ce spuneau. „Și de aceea spusa voastră o arată nobilă și sfântă...” Chintesența poeziei arată Christos totdeauna de câte-ori își lungea vorbirile sale:

„Adevăr, adevăr zic voue!” Și ai cetit d-ta vre-o poezie mai frumoasă decât Testamentul-Nou, decât vorbirile lui Christos, a omului Christos? Ai cetit vre-odată mai mult adevăr înălțător decât în „Cele 8 fericiri”? Popoarele — milioanele, de oameni din clasele de jos — n'ar pînă știe și mi de ani la o religie dacă ea n'ar fi poezie, și cu atăta are o religie mai multă poezie, cu cât are mai mult adevăr. Nu adevăr științific, ci adevăr estetic. Dacă Pallas Atene ese din capul lui Zeus, minciuna asta e un adevăr estetic — dacă însă Pallas ar fi eșit din capul Afro-ditei, asta ar fi fost o neghiobie.

Fără îndoială în știință, ori în viață zilnică, nu e frumos tot ce-i adevărat, și nu e adevărat totdeauna ce e frumos, dar' în artă adevărul și frumosul sînt una. Când zici „poezie frumoasă” zici „poezie adevărată”, la un loc „poezie bună”.

Și acum, cum cred tinerii nostri poeți, că fac poezii bune, câtă vreme nu scriu frumos, fiindcă nu scriu adevărat? Cred, ei că frumșeta poeziei stă în rime, în ritm, în vorbe alese și în strofe măiestrite? Că adevărul poeziei stă în spunerea ori-cărui lucruri, cari corespund realității? Atunci matematicile ar fi suprema poezie a omenirii. Dar' în urmă, luând lucrul și așa; corespunde realității ceea-ce spun ei? În poezie se revolv, tipă, cer trecătorilor milostivi un revolver se se sinucidă — n'au bani nici se și-l cumpere, — nu voesc se se mai tiră în noroiul vieții nici o clipă de acum. Ear' în realitate? De s'ar găsi un milostiv se le cumpere un revolver, ei ar pămălu pe acest milostiv și i-ar ține

Sâmbetele vieții întreagă. În loc se plângă, ei hohotesc de-a lungul bulevardului legându-se de femei, în loc se se tiră prin noroi, aleargă la șosea cu muscalul; ear' căt pentru tânguirea, ca nici o clipă n'ar vrea se mai trăiască, o, îi sigur că ei abia așteaptă seara, se tragă un chef cu lăutarii lui Iordache.

Și scrisul oamenilor astora e poezie? Ori-cât de mari talente poetice se fie, scriind așa, la ce pot se ajungă? Să adevărească numai vorba: „minciuna ca un poet”. Eu urăsc pe acest soi de poeți, căci sînt fariseii artei.

Ei nu scriu nici frumos, nici adevărat; scriu însă imoral, căci mintesc și minciuna ce e? De aceea am zis dela început, că „mi-e greu se te laud. D-ta ai versuri frumoase ca musica, ai o limbă corectă, ai idei dragute. Dar' aș vrea se te tânguești mai puțin și mai ales aș vrea se nu te fi tânguit fără pricină. Să deie Dumnezeu se n'ai în viață motive de plângere, dar' — vezi, sînt reuțacios! În interesul artei eu mai bine vreau se suferă într'adevăr poeții și se cante dureri adevărate, decât se le meargă bine și se-și închipuească numai că sufer. E fatal lucru: sufer poeții ca se câștige omenirea.

Mi-a plăcut foarte mult „Pastelul” d-tale. Ai câteva poezii de valoare. Scrie înainte! Dar' se-mi ascuți o povăște: scrie cât de mult și publică puțin. Învăța-te mereu cu scrisul, dar' alege ce publici și nu ești, la lumină nepregătit așa numai cu „Ce-o da țărul și norocul!”

Te salut și-ți doresc tot succesul.

G. Coșbuc.

dela anul 1867 s'a obicnuit, ca ministrul comun de externe să-și conducă de sine resor-tul, ca el să fie responsabil numai delega-țiunilor și să satisfacă dorințelor ambelor părți ale țării, întrucât acele dorințe cad în cadrul politicii aprobate de delegațiuni.

În sensul acestui paragraf aveau a se face toate enunțările în ambele parlamente în chestiuni de politică externă numai după o conțelegere anterioară cu ministrul de externe.

Nu s'a întâmpat însă astfel în afacerea cu Agiardi, în Maiu 1895, când ministrul-president Bánffy a făcut o enunțare fără a avea autorizarea lui Kálnoky. Cerând pe urma Kálnoky garanții pentru respectarea și interpretarea corectă în viitor a amintitului paragraf, el a trebuit să tragă scurta. Urmă-torul lui, Goluchovski n'a mai insistat pentru dobândirea acestor garanții, prin care împre-giurare ș-ul 8 nu mai este interpretat în felul indigitat și după-cum Kálnoky a pretins, ci în felul acela, că ambele guverne pot exerca de sine influență directă în conducerea politicii externe fără consultarea ministrului de externe.

Kálnoky s'a jertit pe sine pentru chib-ritul sa politică și buna interpretare a legii. Imediat după demisionarea lui Kálnoky a apărut în „Fremdenblatt“, foaia lui oficială, un articol cu privire la criza întreagă. Tenorul acestui articol este, că încercările Maghiari-lor de a avea o proprie influență directă în conducerea politicii externe, deaceză de mult. Se vede clar din acel articol și aceea, că pe la ministrul de externe a încuviințat guvernului din Pesta din principiu dreptul de a procedea singuri în afacerile externe, cari pot avea vre-o înfruntare și asupra afacerilor din Ungaria.

(Se înțelege că nu Austria ci Ungaria are să-și tragă consecuențele din arogarea acestui de drepturi).

Consecuența din criza ministrului Kálnoky constă de sine: Maghiarii și-au dobândit în contradicție cu pactul încheiat la anul 1867 o influență datorată de măsură în politica externă a monarhiei, resp. au dobândit basă bună la influența ce o avea și exercita deja Andrássy, astfel că acum chiar și un ministru maghiar de externe este constrins a-și în-totdeauna politica după directivele impuse de gu-vernul din Pesta. Întrucât această stare a lucrurilor corespunde sau nu intereselor mo-narhiei sau chiar Austriei nu vom mai ex-pone la acest loc, ajunge a constata, că anta-gonismul maghiarismului față de Rusia și Ro-mânia, care în celelalte țări ale coroanei nu există și care învoală în sine pericole mari pentru monarhia întreagă — nu corespunde intereselor țării.

Din criza Kálnoky rezultă deci clar: Că Maghiarii și-au exoperat dela anul 1867 încoace o serie de însemnate concesiuni politice în favorul ideii maghiare de indepen-dență; că paritatea politică dintre cele două părți ale țării, asigurată la anul 1867, a de-venit imparitate politică.

El clar înainte de toate, că Maghiarii și-au întemeiat prin ajutorul dualismului din hegemonia lor în Ungaria un primat în Au-stria, care putere o exercită ei cu spriginul polonismului, cu care în urma simpatilor și antipatiilor lor naționale sunt aliați.

După-ce Patzelt dovedește astfel hege-moniam politică a Maghiarilor în monrchia austro-ungară, continuă a dovedi pe larg fa-vorurile ce le-au dobândit acestia din pactul dualist de terenul economic. Dovezile sânt multe și plastice, basate pe exacte date sta-tistice. Fiindcă în diferite rânduri ne-am ocupat deja de raportul economic dintre Au-stria și Ungaria, credem de prisos a mai re-produce pasaje și din această parte a exce-lentei broșuri.

Treizeci Români împușcați!

O veste din cele mai grave ni-se îm-părtășește:

„În comuna Mehadica au pusecat gendarmii treizeci de bărbați și femei, în 26 Iunie n., la 5 ore d. am.“

Sângele ne ferbe de mânie și de re-voltă ni-se sbuciumă sufletul, când scriem ace-sta șire... E o știre ne mai pomenit de gravă, de înfrorătoare, aceea-ce ni-se comunică... Gendarmii — sâlbateci, călăi ai stăpânirii — au pusecat în carne de Români! Comuna — ne vestesc alte știri — e cople-șită de armată... S'a proclamat starea de ase-diu... Țeranii din cale afară revoluți.

Trăim dar în vremuri de revoluție! — Până-când tot așa?!

Dar' se expunem mai întâiu faptul. Infamia cea fără de seamă s'a săvârșit în comuna Mehadica din comitatul Caraș-Se-verin. Causa: Organizarea cârților funduare pentru pășunaturile comunale. Încă de mult clocotia în popor nemulțumirea și indignarea contra acestei noue volnicii, menită a tăia cât

mai mult în puținele sale drepturi și a face astfel tot mai nesuferit traiul, tot mai amenințătoare marea de miserie...

Când inginerii și alți slujbași au apărut în comună... momentul fatal nu se mai puțin evita... Indignarea țăranilor a ajuns la culme.

Păharul suferințelor s'a umplut... Tre-bui, era inevitabil să debordeze, dacă era că-tuși de puțin atins... și a debordat. Țeranii întărtați au gonit din comună pe un anu-mit Sulyok, conducătorul cârților funduare din Teregoava. Atunci protopretorul aprins de furie a recurs la cel mai „liberal“ mijloc de pacifi-cație, a chemat gendarmi, ca să domolească pe cei agitați... Aceștia au și alergat într-un suflet întru „apărarea ordinii de stat“ sub conducerea locotenentului de gendarmi Bá-nyai și pentru a liniști poporul — au defi-nut imediat 14 bărbați din comună!!

Firește! Altfel nici nu s'ar fi putut, căci doar' aceasta era măsura cea mai „potrivită“ spre a-și ajunge scopul! — „La-și și ajuns!..“

A doua zi întreg poporul din comună, scos cu desăvârșire din răbdare năvăli, armat cu coase și sape asupra casei comunale, fără a se înspăimânta de cei 12 gendarmi, cari cu baionetele pe pușcă stăteau de pază înaintea acesteia. Atunci locotenentul gendarmilor în-grozit de furia poporului, care în astfel de momente e în stare a nimici tot ce-i stă în cale — eliberară pe cei deținuți.

Poporul însă nu se mulțumi cu atât, ci năvălind din nou asupra casei comunale, pre-tinse a „i-se preda și judele, capul rețelilor, căci voiesc a-l trage în țeară“ (!).

Atunci locotenentul, văzând pericolul și vieța (!!) gendarmilor, ordonă: „Foc“, o salvă de împușcături sgudul aerul și 6 țe-rani căzură momentan morți la pământ, ear' 17 fură greu răniți.

Mulțimea înspăimântată de fioroasa sâ-l-băție, se risipi îndată.

La stăruința fișpanului Lakabffy 100 de soldați din Caransebeș tăbăciră a doua zi în comună. Ea se află deci în stare de asediu.

— Am dat toate aceste amănunte ale criminei în ține a gendar-milor, după rapoartele foilor maghiare, de oare-ce știri particulare detaliate n'am primit încă. De aceea, dată fiind și reavoința cu care prezentăm numele lui astfel de fapte, le prezentăm publicului sub toată rezerva, convinși că ele băjbăie de o sumedenie de intervertiri și mistificări tendențioase.

Dar' și așa cum e prezentat de foile maghiare, faptul acesta sângeros e evident: un abus sâlbatic din partea bandiților stăpâ-nirii, un oribil atac la viața cetățenilor ro-mâni ai statului și o dovadă, că în statul no-stru polițienesc chiar și siguranța personală se calcă în picioare.

Dar' uită barbarii țării, că totul se răsbumă în lumea asta, și că o singură putere neînfrântă există în toate statele: poporul suveran!!!

Ear' ajuns odată în stare de revoltă sufletească, acest popor, fie siguri „puternicii“ zilei — nu va mai sta rece la arzenda ex-clamație a poetului:

Stați cu mână 'n sân flăcăi?
Nauziți plângând prin văi?
— Ceru-și rogu de vâpdi
Și se umfă vadul!!

Ascanio.

Antisemiții și domnitorii.

Pe la începutul săptămânii trecute, 300 de antisemiți din Austria, cea mai mare parte Vienezi, au întreprins o excursiune la Berlin, spre a face cunoștințe personale cu antisemiții de acolo. Le drum se opriră în mai multe orașe germane, astfel încât la Ber-lin au ajuns numai în noaptea de Vineri spre Sâmbătă.

Înădins am subliniat vorba „excursiune“, fiindcă n'am cetit nicăiri, că ar fi proiectate și congrese sau alt soi de întruniri, unde s'ar lua și conclusioni; prin urmare nu știm încă, dacă vom avea ceva de reproduș despre decursul excursiunii. În p r i m a zi a aflării lor în Berlin s'a întâmplat un lucru, pe care am pute să-l scoatem la iveală, chiar pe pagina I., atât de semnificativ este. Sâmbătă seara anume, la prima convenire socială, sau cum îi zice depeșă lui „D. Volksblatt“, „sârbărea de înfrățire“, au fost trimise următoarele telegrame aproape identice la împă-rații Austriei și Germaniei:

„M. Sale Imperialului Francisc Iosif al Austriei etc. În Viena.

„Treisute de membri ai Reuniunii de economie populară din Viena“, întruniți cu prilegiul vizitei lor la expoziția din Berlin, la oaltă cu prietenii lor de aici la un ospet sârbătoresc, pătunși de gândul măret, de a se ști una cu Austria, aduc M. Voastre, aliatul cel mai fidel al împăra-tului nostru, prinsoal simțimentelor lor omă-giale, asigurându-o de cea mai înaltă stimă.

„La însărcinare Dr. Foerster, deputat al Reichstagului.

II.

„M. Sale Wilhelm II., împăratul german, în Berlin.

„Treisute de membri ai Reuniunii de economie populară din Viena“, întruniți, cu prilegiul vizitei lor la expoziția din Ber-lin, la oaltă cu prietenii de aici, pătunși de gândul măret, de a se ști una în arme cu marele popor, aduc M. Voastre prin-sosul simțimentelor omăgiale împreună cu asigurarea celei mai înalte stime.

„La însărcinare

Ernest Vergani, deputat dietal.

Fără îndoială, că aceste depeși, sem-nificative — nu zicem importante — vor căștiga partidului antisemit și mulți dintre acei Germani austriaci, care îi luau în nume de rău apărarea popoarelor negermane și ne-maghiare...

Nu-i vorbă, capii hotărâtori ai par-tidului antisemit din Austria, nu s'au dus la Berlin; deocamdată nu putem spune deci, dacă primesc răspunderea pentru tot ce se întâm-plă, ori vorbește acolo.

Cronică politică.

Nikita la Belgrad.

De patru luni de zile, nu mult după trecerea lui Boris la ortodoxie, se răspân-dise prima știre despre vizita ce o va face principele Montenegrinilor regelui sârbesc, Ale-xandru. De atunci zările mereu discutau despre scopul întrevăderii acestor doi domnitori ai aceluiași popor. Căci trebuie să știm, că țeara și poporul Munților-Negri și are obârșia în faptul, că după cunoscuta bătălie dela Kosovo pole (Câmpul mierlei), din 27 Iunie 1389, în urma căreia statul sârbesc de atunci a fost distrus, multe din cele mai distinse familii sârbești au emigrat spre apus, cătră Marea-Adriatică, în părțile care formează astăzi stămburele principatului Muntenegru.

Scopul mărturisit al acestei întâlniri a celor doi domnitori sârbi este a pune oare-cum pecetea, vedită și văzută de toți, pe faptul că între familiile lor, Petrovici-Nieguș și Obrenovici a încetat vechea rivalitate privitor la aspirațiunea cui se cuvine a juca primul rol în istorie, dar' mai ales în viitorul poporului sârbesc. Această rivalitate sau aspirațiune mai mult ideală se prefacă cu timpul într'una mai realistă, în dorința celei mai mari părți a Sârbilor de pretutindeni, dorință binevăzută, ba poate chiar și protegiată în Rusia, ca Petrovicii muntenegrini să înlocuiască pe Obrenovicii pe tronul Sârbiei, în vederea unei viitoare Sârbii-mari, cam în felul și extinderea cum era înainte de lupta dela Kosovo, sub Tarul Dușan.

Întru lăfărea și adâncirea acestei dorințe, a acestei idei a contribuit mai mult decât ori-și-ce domnirea sub ori-ce critică și nespus de, păcătoasă a lui Milan. El întru atât a compromis, a făcut urgisită familia Obrenoviciilor în Sârbia, încât nici mult încercata și adorata de popor regina Natalia n'a fost în stare se săpătuască o schimbare esențială în simțimentele și gândirea poporului sârbesc. El, poporul, atât masele lui, cât și cea mai mare parte a inteligenței, privea la Nikita, ear' nu la Alexandru, ori urmașul lui, ca la viteazul, care este destoinic a întrupa idealul național: a uni pe toți Sârbii într'un stat.

Rivalitatea între domnitorii celor două țări surori îmbracă din când în când și haina dușmăniei politice, de care earăși diplo-mația statelor străine știa să se folosească în anumite ocațiuni, mai ales sub Milan. Nici chiar după renunțarea acestuia la tronul sârbesc în anul 1889, rivalitatea nu scăzuse de loc; ba ne aducem încă aminte de pro-cesul zis Cebinaț, în anul 1893, în care o seamă de fruntași radicali au fost implicați, pe drept, ori pe nedrept, și osândiți la mai mulți ani de temniță, ear' în anul trecut grațiați.

Nu mai după căderea lui Stambulov și „împăcarea“ Bulgariei cu Rusia a început și apropierea și „împăcarea“ între dinastiile sâr-bești din Munții-Negri și Sârbia, precum re-ese, la îndemnul și sub protectoratul Rusiei. Din ideea apropierii și împăcării s'a născut puțin câte puțin — dacă este iertat să vor-bim așa având în vedere scurteil restimp între omorrea lui Stambulov și trecerea lui Boris — ideea alianței celor trei frați împăcați: Bulgari, Sârbi și Montenegri. În desvolta-reea mai departe a alianței ar fi cuprinsă și Grecia, cu scop, pe jumătate mărturisit, pe jumătate tăgăduit, de a-și împărți frățeste Ma-cedonia, cea rîvnită de trei dintre ei și înca de o putere mare.

În vederea tuturor acestor scopuri pe față și ascunse se întâmplă deci întâlnirea lui Nikita cu regele Alexandru la Bel-grad, cari până azi nu s'au văzut decât o singură dată, cu prilegiul înmormântării Tar-ului Alexandru III, în Noemvrie 1894, când la biserică, în îmbluzală la serviciul divin, se loviră unul de altul cu coții fără a

să fi cunoscut și zicându-și reciproc: Pardon! — Pardon!

Ear' ca să deee zile de întâlnire semni-ficare și mai mare, ambii au ales și în Pe-tesburg a fost aprobată ziua memorabilă a luptei dela Kosovo, 27 Iunie st. n. Măne vom da câteva amănunte despre primirea ce i-s'a făcut lui Nikita la Belgrad.

Răscoala dela Creta.

De când am vorbit pentru ultima dată de răscoala Cretensilor, ea s'a lăsit mult și scenele, întâmplările de toate zilele ce se pro-duceau erau din zi în zi tot mai dese și mai crude. Parte că eram ocupați cu alte lucruri, parte însă fiindcă se constata, că telegramele din ambele părți, din Constantinopol și din Atena, se combat unele pe altele, nu le-am înregistrat. Acuma însă avem înaintea noastră o voce autoritară despre întâmplările din Creta. În ședința dela 25 c. a camerei co-munelor, secretarul de stat al ministerului de externe, Curzon a comunicat, că raporturile vice-consulului englez din Creta confirmă în general știrile ziarelor în privința „prădării sa-telor creștine, pe de altă parte se anunță, că mai multe sate turcești au fost prădate de creștini.

Correspondentul la Creta al ziarului „Ti-mes“ eată cum descrie urmările acestor pră-dări: Ieri am însoțit pe consulul nostru și pe căpitanul Drury la excursiunea în satul creștin Galata, care a fost până acum cel mai bogat și mai înfloritor sat în cercul Caneei. Satul are o situație admirabilă, în-tinzându-se pe un deal cu pomi de masline. La intrarea în sat am întâlnit cațiva soldați, ear' afară de acestia n'am mai văzut suflet de om. Toate casele și colibele au fost total jefuite, ușițele pline cu fărâmituri de sticlă și porțelan, cu bucăți de mobile, zdrențe de pe haine și covoare, etc. etc. Tot mobilierul din case, ce nu putea fi dus, a fost fărâmat, por-țile și ușițele făcute bucăți, ferestrele sparte și cadrele scoase din țînți, butoaiile cu vin d'ase-menea scoase afară, d'asemenea sfărâmate, pe uliți și în curți bălți de vin prețios, minunat. Toate patru bisericile au fost pân-gărite, amvoanele dărâmate, vasele și mobilierul sfărâmate și împrăștiate; podelele din lăuntru presărate cu file din cărți biseri-cești sfășiate, ba chiar și cimiterile din giurul lor necinșite, mormintele răcolite, încât vedeam osemintele cadavrelor zăcând la suprafață. Villa de vară a consulului nostru e făcută ruină. Pustiirea și jefuirea aceasta au să-vârșit-o locuitorii din satele învecinate moha-medane, ajutați de bande jefuitoare din capi-tala insulei Canea. Unei astfel sorți au mai căzut jertfă încă vr'o 15 sate grecești.

Cu toate cele 36 de batalioane, ce i-a trimis sublima Poartă noului guver-nator Abdullah-pașa, pentru a „paci-fica“ pe răsculați, nu s'a ajuns la nimic, ba au devenit mai îndârjiți, mai neînduplecați, cu atât mai puțin, că din Grecia sânt încura-giați a nu ceda, spriginiți cu bani, ba și prin mulți voluntari.

Încă la 16 c., Poarta voină a se „face ceva“, pentru a arunca năsip în ochii amba-sadorilor, a făcut pe Sultan să scoată un irade, prin care se convoacă întrunirea adu-nării legislative naționale. Irade-ul, „promite, că Sultanul va „cumpăni“ ori-ce pretenție „legitimă“ (întocmai ca și Bánffy al no-stru), care va fi votată de adunare și-i va da urmare, „bine înțeles păstrându-se de-prturile de suveranitate a Sultanului“, în sfârșit zice, că trupele nu vor mai interveni decât acolo, unde s'ar ivi turburări. Guvernorul a pus să se publice irade-ul cu proclamația lui proprie, dar', cum lesne se înțelege fără re-sultat, ear' ziarul oficios din Atena, „Pa-lungnesia“ spune, că Cretensii vor răspunde desigur la irade-ul sultănesc și proclamația guvernorului prin vorba și mai accentuată a puștilor.

Ambasadorii puterilor străine la Con-stantinopol se întrunesc mai în fiecare zi spre a chibzu asupra pasurilor de neîntreprins lângă Poartă întru potolirea răscoalei și în-desulțirea pretenșiunilor populației creștine din Creta. Văzând că sublima trăgănește lucrurile ca de obicei, în sfârșit puterile s'au înțeles, și conform declarațiunii în sus pome-nite ședință a camerei comunelor engleze, făcută tot de secretarul de stat Curzon: „representanții puterilor au procedat în co-mună înțelegere și au făcut Porței observa-țiuni serioase asupra aplicării măsurilor nece-sare pentru menținerea ordinii. Ei au insis-tat anume asupra ducerii la îndeplinire a ur-mătoarelor puncte: să fie numit un guvernor creștin al insulei; să fie restabilit tractatul dela Haleppa (din 1878 prin care se acordă insulei oare-care autonomie. Red.), să se con-voace cât de curând adunarea națională și să se acorde amnistia generală“.

Conform stipulațiunilor tractatului dela Haleppa, adunarea națională din Creta ar trebui să se compună, din 80 deputați: 49 creștini și 31 musulmani. Numărul acesta s'a

reduc însă mai târziu la 57 de deputați: 35 creștini și 22 musulmani. În urma prece-dentei răscoale din Creta numărul deputaților a fost mărit cu 8, așa că azi adunarea se compune din 65 de deputați: 40 creștini și 25 Turci.

Dela 1889 încoace, însă, Poarta a sus-pendat întreaga administrație autonomă a Cretei, adunarea națională n'a mai fost con-vocată și toate veniturile insulei s'au trimis la Constantinopol.

Adunarea e convocată pe azi, 29 Iunie; vorba e numai dacă deputații creștini vor veni; noi nu credem.

REVISTA PRESEI.

Presă română.

„Gazeta Transilvaniei“ (nr 133) are un prim-articol intitulat: „Luptele electo-rale“. Arată nemulțumirile mari, cari dom-nesc chiar în sinul Maghiarilor față de starea miseră a țării și cari sânt o urmare firească a exclusivismului lor. Aceste nemulțumiri încep a se ivi mai ales acum, în preajma alegerilor dietale. Lupta dintre partidele maghiare de-vine tot mai aprinsă, corteșirile lor tot mai cutezate. Drept exemplu „Gazeta“ aduce pe vestitul șef „liberal“ Tisza Kálmán, care în discursul seu dela Oradea-mare a atacat toate partidele, lăudând numai pe cea liberală.

„Dreptatea“ (nr 133) continuă a scrie la primul loc despre „Enciclopedia ro-mână“. Articolul constată, că pe când la Maghiari însușirea și jertele pentru întreprinderea lexiconului au fost nespuse de mari, p'atunci la noi indiferentismul și lipsa de abnegațiune le ia locul, deși în fruntea „En-ciclopediei române“ se află mari literați ca: Aurelian, Babeș, Felix, Maiorescu, Maniu, Marienescu, Moldovan, Olănescu, Pic, Teclu, Tocilescu, Weigand. Aici nu mai putem compara pe Român cu Maghiarul.

„Liga Română“.

Astăzi un nou campion s'a arătat pe câmpul luptei noastre naționale. Este or-ganul „Ligei pentru unitate culturală a Românilor“, intitulat „Liga Română“.

Salutăm pe noul soț de luptă și-i urăm viață îndelungată, bogată în fapte și încununată de succese.

Organul Ligei, „Liga Română“ a apărut într'un format impunător, mai mare decât cel al „Tribunei“. Primul număr deja este foarte bogat și foarte interesant, plin de in-formații originale, luate toate din giurul che-stiunii naționale.

După prim-articolul program, semnat de toți membrii comitetului central executiv al Ligei, urmează un magistrat articol intitulat „Lupta dintre Român și Maghiari“, pe care îl vom reproduce. După aceea un articol ex-plicativ „Situațiunea Ligii“; Apelul lansat de membrii secțiunii de București și „Agitați-a maghiară în presa străină“, un lung articol; de informații foarte interesante, lângă care se alătură înruditi după cuprins articoli: „Presă europeană la Budapesta“ și „Un Un-gur despre Românii din Transilvania“. Ceia-lalți articoli se refer la situația Ligei: Avis cetitorilor; Manifestul comitetului central; Manifestul comitetului național studențesc; Secțiunea de București a Ligii; Avis mem-brilor Ligei; Scrioarea dlui A. D. Florescu cătră dl Vintilă Rosetti; O „Somațiune“; Lege pentru libera persecuțiune (reproduceri din „Gazeta Transilvaniei“ și „Tribuna“), tot atâția articoli, cari ne ispitesc a-i re-produce.

În general organul Ligei se prezintă ad-mirabil de bine, de impunător, atât prin for-matul seu vast, bine îngrijit și bine întocmit, cât și prin tonul serios, grav, demn și obiec-tiv energetic, care trece peste toate coloanele sale lungi.

Vom reproduce cațiva articoli, ca ceti-torii nostri să se convingă înșiși, că „Liga Română“ promite a deveni un organ al che-stiunii naționale cum n'a mai fost altul.

„Liga Română“ va apăre regulat în fiecare Duminică, și costă pentru România 8 lei, pentru străinătate 10 lei. Abonamen-tele se vor calcula dela 15 Septemvrie 1896, până la 15 Septemvrie 1897, și sânt a se adresa la administrația „Ligei Române“, Bu-curești, strada Nouă nr. 6 (Birourile Ligei).

Deputația din Dorog.

Mișcarea acelor renegați români, ruțeni și sârbi, etc., greco-catolici, cari au trimis o deputație la Budapesta deaceză încă dela începutul secolului. Pe la începutul anului mil-lenar a fost apărut o întreagă carte despre mișcarea aceasta. Egi intitulată: „E nemzeti küzdelem“, de Farkas Lajos, Budapest, Kilián Frigyes, 1896. La 1863 ei au adresat ru-gări pentru o diecesă maghiară la episcopul din Ungvár, cătră M. Sa, primatele și can-celarul Curții, dar' fără succes.

La 16 Aprilie 1868 ei au ținut o adunare în Dorog, la care au participat delegații mai multor comune. Pentru a se vedea, că toți sunt renegeți cităm numele de familie al celor-care au participat: Komeza (Comșa), Anesân, Petrus, Szűts, Csonka, Orosz, Gurbán, Szilágyi, Brán, Perce (Perti), Lucza, Rác, Maiszan (Moisan), Popovits, Roman, Gyiraszin etc...

Acum, Sâmbăta trecută o serie de cereri a prezentat deputația sosită la Budapesta, constând din 58 membri. Mai întâi s'a celebrat o liturghie greco-maghiară în biserica universității (rom-cat.)

Apoi s'a prezentat în audiență la Bánffy, Wlassics și președintele camerei Szilágyi, cărora li-au predat câte un exemplar din liturghia tradusă pe ungurește.

La Szilágyi s'a vorbit cu desconsiderație despre Ep. Pavel.

— Episcopul ce-a zis? — întreabă Szilágyi, după ce a ascultat istoricul mișcării.

— Ni-a lădat nișuște!

— Dar celalalt ce zice — întreabă de nou Szilágyi.

— Acela nu vorbește cu noi.

Ministrul Wlassics, și-a exprimat înaintea deputației temerea, oare nu va fi rău de ideea de stat, dacă se separează ei de ceilalți, pentru-că atunci nici un Maghiar nu va mai intra în seminariile românești!

Din asta se vede, că ministrul speră, că cu descendenții acestia de renegeți se maghiarizeze pe ceilalți diecesani.

CRONICĂ

Sibiul, 30 Iunie n. 1896.

Duel Grăditeanu-Periețeanu. În afacerea de duel I. Grăditeanu-Periețeanu-Buzău, martorii ambelor părți au dresat un proces verbal, în care după-ce martorii dlui Periețeanu-Buzău au declarat, că acesta din urmă n'a avut nici o intențiune de a ofensa pe dl Ionel Grăditeanu și că somațiunea sa a fost numai un reșumat al pretențiilor proprietarului casei, unde se află localul Ligei, au declarat de comun acord incidentul închis.

Comuna Porcești în agitațiune. Ni-se scrie, că în 28 l. c. au fost în comuna Porcești, de lângă Sibiul, o mare furtună. S'au tras adevărate clopotele „într-o dungă” și a fost alarmat poporul, ca să se adune și să protesteze în contra societății, care a luat în întârziere tresarea trenului către Turnu-roșu. Înainte de a începe societatea aceasta lucrul, promisesse adevărate proprietarilor, că le va plăti prețul de expropriare jumătate la început, jumătate ulterior, pe lângă condiții și s'au învoit a ceda locul destinat pentru tresarea drumului. Dar societatea nu s'a ținut de cuvânt, lucrul și-l-a început, dar expropriarea încă n'a urmat. Poporul văzându-se deci sedus și văzând cum frumoasele sementuri și-se taie și și-se risipește de muncitorii de drum, s'a opus cu puterea și a oprit societatea de a mai devasta sementurile și a săpa pământul lui. — Auzind noi de aceste stări inspiratoare de o serioasă îngrijire, atragem atențiunea forurilor administrative competente a se îngriji, ca legea de expropriare să fie conștientă observată, ca poporul la nici o întâmplare să nu fie neîndreptățit. Poporul nostru este blăjin, dar nime nu poate dela el pretinde să nu-și reclame ce-i al se!

† **Dr. Emilian Popescu**, o tinără și mult promițătoare forță didactică, unul din pleiada acelor viguroși bărbai, dela cari națiunea cu dreptul nădăjduște o activitate mănoasă în viitor, — nu mai este între cei vii. Reposatul a avut abia 33 de ani și s'a născut în Dumbrava lângă Toplița-română, unde tatăl se a fost preot. După terminarea studiilor gimnaziale la Năsăud și a celor teologice la seminarul din Sibiul, a urmat la universitatea din Budapesta studiul limbilor clasice, unde s'a pregătit pentru cariera de profesor. La toate institutele s'a distins ca elev de model și a dezvoltat un zel nemărginit. Examenele la gimnasia, la teologie și universitate le-a trecut toate *eximio modo* și *summa cum laude*, Teza de Doctor și-a fost „Bolintineanu Demetriu de Doctor” (Vieța și operele lui Bolintineanu). După luarea diplomei de Doctor și depunerea cenzurii de profesor, fu aplicat din partea consistoriului ca profesor suplent de istorie și dogmatică la secția teologică a seminarului Andreian din Sibiul. În toamna anului trecut însă a obținut catedra de profesor definitiv din limbile clasice la gimnasia română din Brașov, unde abia vre-o 8 luni a putut să-și fertilizeze bogatele sale cunoștințe. Știrea despre moartea lui Emilian Popescu, a prietenului nostru talentat și bărbat de o frumoasă calificațiune ne-a surprins pe toți și ne-a atins dureros. Națiunea noastră a pierdut un fiu cu aspirațiuni nobile, școalele române un rar pedagog, ear' noi un prieten bun, modest și cu caracter.

Trimțind familiei neconsolate condolențele noastre, publicăm aci următorul

Neolog:

Greu lovită de soarte vęd., Ioana Popescu n. Șandor, ca mamă, Gizela Truța, ca soție, Victoria, Ioan, Iosif, Rafila Sofia, Iuliana și Teodor, ca frați și surori, Sionia Criszan, Pavel Siendrea și Simeon Butnariu, ca cununați și cununați, Ioan, Maria și Ionel, ca nepoți, anunță tuturor rudeniilor și cunoscuților trecerea din viață a prea iubitului lor fiu, soț, cununaț și unchiu, *Dr. Emilian Popescu*, profesor la gimnasia din Brașov, care după grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în 26 Iunie 1896 st. n. în al 33-lea an al etății. Rămă-

șițele pământesti s'au așezat după ritul bisericii gr.-or. în 27 l. c. la 4 ore p. m., în cimitirul bisericii gr.-or. din loc. Dumbrava, la 26 Iunie 1896.

Academia ortodoxă. Comitetul societății „Academia ortodoxă” pentru literatură, retorică și muzică bisericească în seminarul archidiecezan din Cernăuți va ține, Duminecă în 30 Iunie (12 Iulie) a. c., la 3^{1/2} ore p. m., în sala sinodală o conferință solemnă cu următorul program: 1. „Cuvânt de deschidere” rostit de președintele societății. 2. „Psalm 149” comp. în As-dur de I. Vorobchievici. 3. „Bucovina cea verde”, cuv. și comp. în D-dur de I. Vorobchievici. 4. „Cântec de lăudă”, cuvinte de V. Alexandri, comp. în F-moll și E-dur de I. Vorobchievici. 5. „Câteva cuvinte despre Mitropolitul din Kiev și meritele lui pe lângă ortodoxism, mai îndeosebi pe lângă biserica rusească-apuseană”, tractat istoric de Th. Hlewka. 6. „Un salut de noapte”, cuv. trad. de I. Ieșan, compus în Es-dur de Stork. Pansă. 7. „Psalm 136” comp. în E-dur de I. Vorobchievici. 8. „Reflexiuni asupra indiferențismului religios în urmările sale funeste”, de A. German. 9. „Cântecul Prutului”, cuvinte de Nenitescu, compus în As-dur de I. Vorobchievici. 10. „Psalm 85”, comp. în Es-dur de I. Vorobchievici. 11. „Moartea lui Mihail-Viteazul”, cuvinte de D. Bolintineanu, comp. în C-B-F și A-dur de I. Vidu.

Un consul austro-ungar anti-maghiar. Colonia maghiară din San-Francisco a hotărât și ea să aranjeze o sêrbare din incidentul milleniului. Sêrbarea n'a decurs așa după-cum le-ar fi plăcut Maghiarilor din cauza atitudinii antimaghiare, pe care a luat-o consulul austro-ungar Korbelt. El fusese adevărat provocat din partea membrilor coloniei ca să țină la prânzul festiv un toast pentru „Regele maghiar”. Korbelt însă a declarat, că în calitate de consul austro-ungar, el niciodată nu va ține toast pentru Regele maghiar, ci în casul, dacă va lua parte la banchet, el își va ridica paharul seu numai pentru „domniitorul Austro-Ungariei”. Supărarea coloniștilor au fost și mai mare când au văzut, că consulul nici nu ia parte la sêrbarea și banchetul lor.

O plăcută surprindere. E vorba de o surprindere — literară! Cel-ce ne-a surprins este dl Al. Vlahuță, destoinic poet și novelist, care a scos de sub tipar, un nou volum de romane intitulat „In Văltoare”. Toți cei-ce cunosc pe dl Vlahuță — și puținii Români vor fi, cari nu-l cunosc — se vor bucura de aparițiunea acestui nou volum. El conține 15 romane și 6 impresii scrise cu perfecțiunea și dragălașia proprie a autorului. Iubitorii de literatură frumoasă se grăbească a și-l procura. Prețul este 2 lei.

Nemesea funiculară. Cetitorii nostri își vor aduce aminte, că în zilele trecute jubilanții din Iudapesta s'au blamat nemuritor în fața jurnaliștilor străini întruinți la congres, prin nenorocirea cu trenul funicular din Buda. Foile de ieri aduc în cheștiunea aceasta știrea, că s'a pornit cercetare în contra acelor cari au fost puși să supravegheze bună-starea acestui tren, dar cercetarea a avut un rezultat favorabil, întrucât n'a venit nime pe-depist. Supărare și mânie în întreaga afacere nu face decât numai jurnalistul italian Valero, care, încă netălmădit, a intentat proces direcțiunii trenului, cerând o desdăunare de 10.000 franci. Ungurii scupă foc în contra acestui Italian și se căiesc a-l fi chemat la tămbălău.

† **Principele Spiridon Bibescu.** Din Paris ni-se telegrafează, că principele Spiridon Bibescu, secretarul legațiunii române de acolo, a răposat în 24 l. c., ear' în 26 a fost înmormântat cu o ceremonie foarte mare. A asistat la înmormântare ministrul de externe, mai multe notabilități, deputați și o însemnată parte a coloniei române de acolo. Bibescu a fost astrucat în cripta din biserica română din Paris.

Licențiat. Ni-se scrie din București: Dl Aurel Moșoiu, absolvent al facultății de litere și filosofie din București, a obținut în 12 Iunie st. v. a. c. titlul de licențiat în științele filologice „magna cum laude”. Tinerul licențiat a fost viu felicitat de juriul examinator.

Soldaiți în clăustre. Foile de azi comunică de senzațională știrea, că în clăusturul georgian din Sisli lângă Constantinopol au intrat mai mulți soldați tureci și au maltratrat în mod neomenesc vr'o 10 călugărițe de acolo. O călugăriță a căzut jertvă totală acestei maltratări. Soldații jefuitori au fost prinși.

Holeră. Din Triest se telegrafează, că în Egipt obvin tot mai dese casuri de holeră, care grăsează acum îndeosebi în Sud, în Korosko și în Nubia. Din 14 până în 19 l. c. s'au constatat cu totul 792 de îmbolnăviri și 648 casuri de moarte. De când a erupt epidemia au murit în Egipt deja 4236 de persoane.

Atentat în contra Șahului. În contra noului Șah al Persiei s'a săvârșit, după-cum se telegrafează, un atentat în Teheran. Făptuitorul, earăși un „babist”, a fost prins imediat.

Donăzeci și șapte mii de oameni înecați. O știre din Yokohama anunță, că cel puțin donăzeci și șapte mii de oameni au pierit înecați de valurile uriașe ale mării turbate prin un orcan cumplit, cari au năvălit pe o lungime de șezecizeci și opt de mile, pe toată coasta de Nord a Japoniei, distrugând o multime de sate și orașe, situate în drumul acestora. — Față de această nenorocire, toate celelalte ca: Atentatele

anarhistice, și nenorocirile din Moseva și Petersburg, și inecul vaporului „Drumont-laste etc. sunt curate jocuri de copii.

Himen. Domnul Teodor Hurghiu și d-soara Maria Olean, își vor sêrba cununia Duminecă, în 12 Iulie st. n., la 3 ore p. m., în biserica gr.-cat. din Morăreni.

— D-soara Anuția Popescu și dl Ioan I. Georgiu, fidațați. Buteni, 10/22 Iunie 1896.

VIEȚA SOCIALĂ.

Petrecere cu concert în Bistrița.

„Reuniunea română de cântări din Bistrița” va ține în 6 Iulie a. c. (ziua de Sânziene), un concert în salonul de sticlă al lui Aftenzeller de pe promedă, sub conducerea magistrului propriu M. Kraus.

Program:

1. „Hai în horă”, cor mixt de G. Dima.
2. „M'as mărta”, cor mixt de T. Popovici.
3. „Puișorul”, cor. mixt de I. Costescu.
4. „Rămă sănătoasă”, cor mixt de G. Dima.
5. „Trecui valea”.
6. „Declamare”.
7. „Ce faci Ioană”, cor mixt de G. Dima.

După concert petrecere cu joc.

Începutul precis la 8 ore seara. Venitul curat este destinat în favorul fondului reuniunii. Prețul de intrare: Locul I. 80 cr.; locul II. 60 cr.; galerie 40 cr. Bilete de intrare se află de vânzare în librăria Haupt și seara la cassă. Intrarea la concert exclusiv numai dinspre promenadă. Suprasolvirile marinimoase se vor cuita publice.

Damele sunt rugate a se presenta în toalete simple.

Comitetul arangiator.

Din public.*)

Convocare.

Conform concluderii din adunarea generală din 6 Iulie anul 1895, adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Mediaș și giur” se va ține în anul curent în 11 Iulie st. nou, 3 ore după amiază, în școala gr.-cat. din Mediaș, la care sunt invitați toți membrii Reuniunii precum și fiecare spriginitor al ei.

Program.

1. Cuvântul de deschidere prin președintă.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela adunarea generală trecută până în prezent, și despre starea materială de prezent a Reuniunii.
3. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea raportului din punct 2.
4. Alegerea unei comisii verificatoare a protocolului adunării generale.
5. Alegerea unui membru în consiliu și completarea membrilor comitetului Reuniunii.
6. Satorirea locului și a timpului pentru adunarea generală în anul viitor.
7. Propuneri eventuale cari țințesc la prosperarea Reuniunii.

Se observă, că în aceeași zi la 2 ore după am. și tot în acea localitate comitetul Reuniunii își va ține ședința sa ordinară.

Mediaș, 23 Iunie 1896.

Maria Necșă, secretăreasă. Maria Moldovan, președintă.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Mai nou.

Măcelul dela Mehadica.

— Telegramă particulară. —

Caransebeș, 29 Iunie 1896.

Măcelul dela Mehadica a produs nespusă turburare în întreg giurul. Poporul cerea dela pretorul suspendarea primarului, învinuit cu defraudății. De aceea au puscat gendarmii în popor. Treisprezece inși au murit, 18 sânt greu răniți. Raport urmează.

Rescoala la Creta.

Din Atena se vestește, că deputații creștini ai reprezentanței naționale cretense își vor depune azi mandatele și se vor intruni la Kydonia, unde vor proclama unirea cu Grecia și alege un guvern provisor.

(A se vedea „Cronica politică”, în nr. nostru de zi).

Bibliografie.

Cărți de premii.

Cea mai bună carte de premii este fără îndoială cartea care instruește, care e moralisitoare și care place în același timp, pe când pe de altă parte e și ieftină. La această îndoială țință a năsut „Biblioteca pentru toți”. Cei-ce au înființat-o au avut fericirea a fi văzuți că au ajuns la țință, căci într'un an și ceva numai, au ajuns a tipări aproape 70 de opere din cei mai celebri autori români și străini în cărțile de 100—140 pagini, frumoș imprimate, — multe cu ilustrații — și dintre care cea mai mare parte pot fi puse cu folos în mâna tinerimii de ambe sexe.

Prețul unui exemplar din „Biblioteca pentru toți” e numai 16 cr. și legat frumos în până 32 cr.

În aceste cărțile s'au publicat opere de Bolintineanu, Anton Pann, Gr. Alexandrescu, Creangă, Gion, Olănescu, Vlăduță, Telleor, Dr. Urechia, Dumitru Stănescu etc. și de Andersen, Carmen Sylva (M. Sa Regina României), Michelet, Theuriet, Spencer, d-na Colomb etc.

Ministerul cultelor din România și primăriile din țeară le-a găsit anul trecut ca cele mai bune și ieftine cărți pentru premii.

Cele mai recomandabile cărți pentru premii sânt:

Carmen Sylva (Regina Elisabeta a României): „De prin veacuri”	nr.	7 și 40
Adamescu: „Modele de discursuri române”	43 și 44	
Adamescu: „Modele de discursuri străine”	48 și 49	
Gr. M. Alexandrescu: „Proză și poezii”	15	
Andersen: „Povești alese”	1	
Anton Pann: „Povestea vorbii”	16—25—39	
Bachelin: „Castelul Peleş”	9	
Bourde P.: „Patriotul”	54	
„Biografiile oamenilor celebri”	26	
Bolintineanu: „Legende istorice”	20	
D-na Colomb: „Istorie”	17	
Ioan Creangă: „Opere complete”	28—33	
P. Dulfu: „Legenda Țiganilor”	70	
Huxley: „Noțiuni asupra științelor”	41	
Mahaffy: „Antichitatea greacă”	27	
Marian S. Fl.: „Pasările noastre”	2	
Michelet: „România”	8	
„Minunile Universului”	67—68—69	
Pecat și Bände: „Convorbiri despre artă”	50 și 56	
„Povești de Crăciun”	36	
Spencer: „Despre educație”	4 și 5	
Stănescu Dum.: „La gura sobei”	35	
Wilkins: „Antichitatea română”	14	

Se pot procura dela librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiul.

A apărut:

„Căleșă în dreptul cambial”. De Nicolau Nilva n, avocat și director executiv al institutului de credit și economii chioran. Brașov. Tipografia A. Murășianu, 1896. Prețul 1 fl. sau 2 coroane.

Căldarul zilei.

30 Iunie n. 1896.

Iulian: Muc. Leontie.

Gregorian: Paul Ged.

Scările: răsară 4.05, apune 7.55 m.

Din țeară 27 Iunie n. 7 ore dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm. (Mediul lunar 726.5)	Temperatura Celsius	Vântul direcția	tura
Budapesta	756	— 16.8	V	1
Sătmăr	755	— 16.8	SV	2
Cluj	755	— 15.0	—	—
Orșova	756	— 22.4	N	1
Arad	754	— 14.0	NV	1
Panciova	755	— 18.4	V	3

Buletin meteorologic.

Sibiul, 27 Iunie n. 8 ore dimineața.

Presiunet. atmosf. în mm. (Mediul lunar 726.5)	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vântului
Observat	Diferența din presiun.		
720.3	— 4.8	+19.4	28.3+16.0 VNV

La librăria Carol Müller București (Calea Victoriei nr. 53) se primesc abonamente pentru

„TRIBUNA”.

Prețul abonamentului este:

pe un an	40 lei
pe șase luni	20 „
pe trei luni	10 „

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 27 Iunie n. 1896.

Semănțe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu						
Bănățeneș nou	77	6.45	6.55	78	6.50	6.65
Grâu de Tisa	77	6.50	6.60	78	6.55	6.70
Grâu „Pesta”	77	6.45	6.55	78	6.50	6.65
Grâu de Alba-Reg.	77	6.45	6.55	78	6.50	6.65
„Bacsa”	77	6.55	6.65	78	6.60	6.75
Grâu ung. de Nord	77	—	—	78	—	—
Semănțe, vechi ori noue						
Săcăr		70—72	6.—	6.05		
Orz	de nutreț	60—62	4.40	4.70		
„	de vinare	82—84	—	—		
„	de bere	64—66	—	—		
Orz	—	89—91	6.20	6.50		
Cucuruz (porumb)	bănăț.	—	4.05	4.10		
„	de altăseu	75	3.95	4.—		
Meiu	—	—	5.25	5.50		
Hrîșcă	—	—	—	—		
Grâu	Sept.-Oct. Mart.-Apr.	6.42	6.48			
Cucuruz	Main.-Iun. Iulie-Aug.	8.87	8.89			
Orz	Mart.-Apr. Oct.	8.87	8.89			
„	—	5.27	5.29			
Produse diverse						
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	—	—			
„	roșie	—	—			
Oleu de rap.	rafinat	—	—			
Uns. de porc	dela Pesta	47.50	48.—			
Slănină	dela țeară	—	—			
„	svântată	—	—			
Săm	afumată	49	50.—			
Prune	—	—	—			
Lăctar	slavon, nou	15.—	15.25			
„	bănățeneș	14.—	14.50			
Miere	brută	—	—			
Ceară	galbăni străcurată de Rosenau	—	—			
Spirit						
Brut, pentru rafinări		14.75	15.—			
Rafinat, pentru comercianți mari		52.—	52.50			
Brut,		49.75	50.25			
Obs.: Prețurile spiritului și în săptămâna trecută au rămas tot aceleași.						

Cursul pieții din Sibiul.

Din 25 Iunie n. 1896.

Hârtie-monetă română	Cump	9.47	vënd. 9.52
Lire turcești	"	10.60	" 10.70
Imperiali	"	9.60	" 9.80
Ruble rusești 100 à	"	126 ¹ / ₂	" 127 ¹ / ₂
Galbeni	"	5.60	" 5.65
Napoleon-d'ori	"	9.50	" 9.51
" (rusești)	"	9.47	" 9.52

Pianuri durabile și de un sunet nobil cu mecanism de prima calitate, precum o pretinde gustul bun al inteligenței, se află după cele mai plăcute modeluri în

[1254] 12-80

I-a prăvălie transilvană de pianuri și harmonii

a lui

Victor v. Heldenberg,

Sibiu, Strada Morii numărul 12.

sunt reprezentate exclusiv firmele cele mai renumite și mai probate:

Ludwig Bösendorfer, } constructori ces. reg. de pianuri.
J. M. Schweighofer fii, }

Fritz und Sohn, Hoffmann, liferantul camerier al Alteței-Sale Arhiducelui Carol Ludovic, Proksch, Rösler (Dresda), Blüthner (Lipsca).

Garantie perpetuă pentru construcțiuni bune.

Prețuri modeste.

Nr. 321-1896.
a. f. c. sc. d.

[1669] 2-3

Concurs

la post de învățator.

Prin aceasta se escrie concurs la postul de învățator devenit vacant la școala fundatiională elementară populară de băieți din Năsăud.

Învățătorul diplomat mai întâiu în timp de 3 ani se aplică provisor cu plată anuală de 400 fl. pentru învățator provisor și dacă în acest timp a corăspuns pe deplin chemării sale, se poate face definitiv cu plată anuală de 500 fl., cu adaus de plată de 50 fl., drept de pensiune, adausuri decenale și cuartir în natură.

Dela învățătorul ce se va alege se cere, ca să fie cive al statului ungar, să poseadă perfect limba română ca limba de propunere atât în scriere cât și în vorbire.

Postul e de a se ocupa cu 1 Sep temvrie 1896.

Învățătorii calificați cari doresc a concurse au să-și înainteze cererile instruite în regulă cu documente despre etatea, religiunea, starea familiară, referență de serviciul militar, studiile absoluate, calificațiunea recerută, cunoștințele de limbă și eventual despre serviciul de până acum, la subscrisa comisiune administratoare până în 15 Iulie st. n. a. c.

Din sedința comisiunii administratoare de fondurile centrale școlastice și de stipendie din districtul Năsăudului, ținută în

Năsăud, la 13 Maiu 1896.

Președinte:

Secretar:

Dr. Ioan Popu m. p. Nestor Simon m. p.

Publicațiune de licitare.

Doă mori, cu trei petri una, învrtite de puterea apei, proprietatea a 26 familii, fosti grănițeri, precum și doă intravilane, la olaltă, ori separate una de una, se vënd pe calea licitațiunii libere în 6 Iulie st. n. a. c. 10 ore a. m., în cancelaria comunală a Teiusului.

Condițiunile de licitare în orele oficioase se pot vedē în cancelaria opidană. Teius, 6 Iunie 1896. [1625] 5-6

Pavel Pappu, Ștef. Crișan, președinte. notar.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vëndare în librăria „Institutului Tipografic”, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

în

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

La „Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu se află de vëndare

CARTEA DURERII

DE EMIL BOUGAUD.

TRADUCERE DE

IACOB AFIN NICOLESCU.

Editor: Dr. E. DĂIANU.

Prețul 70 cr. (cu porto postal 73 cr.)

Aceasta carte a fost recomandată de către Exce. Sa Metropolitul Victor Mihail de Apșa printr'un circular special.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[806] 33-

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe casul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1892 fl. 954,106.—	în a. 1870—1892 fl. 754,999.32
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
Suma fl. 1.095,828.40	Suma fl. 934,639.71

2,030.468 fl. 11 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

960.343 fl. 42 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslășiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Diplomă de onoare.

„Tipografia”, societate pe acții, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recuisite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuesc repede.

Bilete de vizită
după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în casete.

EDITURA „TRIBUNEI” ȘI A „FOII POPORULUI”

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Biblioteca populară a „Tribunei”

Dicționar
român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.